

Серпенінова Ю.С. Методичний підхід до оцінки ліквідної позиції банку / Ю. С. Серпенінова // Фінансова система України: проблеми та перспективи розвитку в умовах трансформації соціально-економічних відносин : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (16-18 травня 2013 р.) / Севастопольський інститут банківської справи Української академії банківської справи Національного банку України. – Севастополь, 2013р. – С. 265-267.

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЛІКВІДНОЇ ПОЗИЦІЇ БАНКУ

Серпенінова Юлія Сергіївна

к.е.н., асистент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

Залежно від того, що перевищує – попит чи пропозиція ліквідних коштів, банку доводиться вирішувати проблему надлишку чи дефіциту ліквідності. Дефіцит ліквідних коштів спричиняє ускладнення при виконанні банком своїх зобов'язань, порушенню встановлених нормативів, відтоку депозитів, погіршенню ділової репутації банку. Надлишок ліквідних коштів свідчить про зменшення дохідності через неефективне розміщення активів.

З метою визначення розривів ліквідності й оцінки ліквідної позиції банку існує багато підходів та способів групування активів і пасивів за строками. Так, В. І. Волошин для аналізу невідповідності активів і пасивів за строками використовується матриця фондування мінімального ризику ліквідності за строками до погашення [1]. У працях Т. Корнієнко, О. М. Колодізева за основу для аналізу операцій банку рекомендовано використовувати модифікований звіт про структуру активів і пасивів за строками [2, 3]. О. Кот для графічного відображення збалансованості обсягів і строків погашення активів і зобов'язань банку запропоновано будувати матрицю ліквідності балансу банку [4]. Для співставлення строків залучених та розміщених коштів такими науковцями, як М. П. Котихов, І. В. Шевченко пропонується будувати ліквідну позицію банку з урахуванням альтернативних прогнозів показників обсягів активів і пасивів [5].

Визначення ліквідної позиції передбачає вимірювання вхідних і вихідних грошових потоків (які формуються під впливом попиту і пропозиції ліквідних коштів) з метою визначення розривів ліквідності.

Варто відзначити, що для підвищення ефективності управління ліквідністю банку, дослідження розривів ліквідності повинно відбуватись з урахуванням процесу відтворення банківських послуг, а також можливістю існування нестационарної, перехідної динаміки розривів ліквідності банку за умови змінної програми розміщення та залучення коштів. Врахування даних моментів дасть змогу більш комплексно підійти до визначення ліквідної позиції банку.

В свою чергу, окрім поточної структури активів і пасивів, також варто враховувати очікувані надходження і вибуття коштів, прогнозовані на основі вивчення динаміки попиту і пропозиції ліквідних коштів, що дасть змогу визначити перспективну ліквідну позицію банку з урахуванням прогнозних даних.

Існує досить широке коло інструментів прогнозування: статистичні методи прогнозування (згладжування часових рядів, екстраполяція, кореляційно-регресійний аналіз), евристичні методи прогнозування (рефлексивний метод, методи колективного експертного прогнозування, побудова сценаріїв, структурний аналіз), інваріантний аналіз, параметричне прогнозування тощо.

На нашу думку, з метою прогнозування ліквідної позиції банку доцільно використовувати метод згладжування часових рядів, а саме ковзного середнього з урахуванням індексів сезонності. На відміну від інших методів, даний метод дозволяє не лише виявити тенденції в розвитку, але і враховує сезонні коливання. Але даний метод має певні недоліки, основним з яких є неврахування впливу зовнішніх факторів. Тому необхідно окремо проводити оцінку впливу макроекономічних показників на ліквідність банку.

Більшість макроекономічних показників не мають функціональних взаємозв'язків, тому в даному випадку доцільно досліджувати кореляційний зв'язок між змінними.

На нашу думку, побудова ліквідної позиції банку з урахуванням прогнозованих значень вхідних і вихідних грошових потоків є необхідною

умовою ефективного управління ліквідністю банку.

Список використаних джерел

1. Волошин І. В. Матриця фондирования мінімального процентного ризика / І. В. Волошин // Финансовые ризики. – 2002. – № 4. – С. 121–124.
2. Колодізев О. М. Фінансовий менеджмент у банках: концептуальні засади, методологія прийняття рішень у банківській сфері : навч. посіб. / О. М. Колодізев, І. М. Чмутова, І. О. Губарева. – Х. : Інжек, 2004. – 405 с.
3. Корнієнко Т. Управління ризиками як складова управління активами і пасивами / Тетяна Корнієнко // Вісник Національного банку України. – 2003. – № 6. – С. 28–31.
4. Кот О. Прогнозування фінансового стану банків з метою попередження їх банкрутства / Ольга Кот // Вісник Національного банку України. – 2008. – № 3. – С. 34–39.
5. Котыхов М. П. Построение ликвидной позиции коммерческого банка // М. П. Котыхов, И. В. Шевченко // Финансы и кредит. – 2002. – № 23. – С. 22–28.